

HelseDirektoratet

Personskadedata i Norsk pasientregister

Bakgrunn, status og muligheter

TEMA

- Litt om Norsk pasientregister (NPR)
- Bakgrunn for ulykkes- og skadedata i NPR
- Nasjonale personskadedata i NPR
  - Status og muligheter
- NPR-skadedata vs. lokale skadedata

Helse- og samfunnsutfordringen

- Ulykker er et stort folkehelseproblem, ”en vesentlig årsak til lidelse, død og uførhet” (St.mld. 16, 2002-2003)
- Pasienter med ulykkesskader opptar til enhver tid omkring 10 % av alle sykehussenger i Norge
- Ulykkesskadene er beregnet å koste om lag 25 milliarder kroner årlig (behandling, produksjonstap og materielle kostnader)

Ett av Norsk pasientregisters formål er å

- ”Bidra til kunnskap som grunnlag for forebygging av skader og ulykker”

(NPR-forskriften § 1-2c)

- Del 1, Norsk pasientregister

Hva er Norsk pasientregister?

- Et sentralt personidentifiserbart helseregister under helseregisterloven fra 16. feb. 2007
- Opprettet som et aidentifisert register med konsesjon fra Datatilsynet i 1997
- Driftet av SINTEF Helse fram til det ble en avdeling i Helsedirektoratet i 2007
- Reguleres gjennom Norsk pasientregisterforskriften som trådte i kraft 15. apr. 2009

Et register for spesialisthelsetjenesten

- Somatiske sykehus
  - Psykisk helsevern
  - Tverrfaglig spesialisert rusbehandling
  - Private rehabiliteringsinstitusjoner
  - Private avtalespesialister
  - Sykestuer
- + legevakter etter pålegg fra HOD
(personskade)

Hovedinnhold i registeret

- Personopplysninger
  - Fødselsår, kjønn, bostedskommune
  - Fødselsnummer (kryptert) fra mars 2007
- Administrative opplysninger
  - Henvisningsdata
  - Finansieringsordninger
  - Pasientrettigheter
- Medisinske opplysninger
  - Fagområde, tilstander og prosedyrer
- Sosiale opplysninger og ruskartlegging
  - Eks. bo- og familieforhold
- **Opplysninger om ulykker og skader** (under etablering)

Tall om behandlingsepisoder grunnet personskader

- Behandlingsepisoder under ICD-10 kap. XIX ”Skader, forgiftninger og visse andre **konsekvenser** av ytre årsaker”
- I 2008 hadde døgnopphold for skader i snitt 4,7 liggedager, dvs. ca 430 000 liggedager

	2006	2007	2008
Døgnopphold	89 686 (10,2%)	89730 (10,4 %)	91547 (10,5 %)
Dagbehandling (dagkir + dagopphold)	9473 (1,7 %)	10237 (1,8 %)	11393 (2,1 %)
Polikliniske konsultasjoner	308625 (8,7 %)	354681 (9,5 %)	361641 (9,3 %)
Alle typer opphold	407784 (8,2 %)	454648 (8,8 %)	464581 (8,7 %)

- Del 2, Nasjonale personskaadedata som en del av NPR - Bakgrunn

Nasjonale personskadedata

- Stortingsmelding nr. 16 (2002 – 2003)
"Resept for et sunnere Norge"
  - Etterlyser en landsdekkende registrering av skader og ulykker innenfor et personentydig register.
  - Behov for tilgjengelig, aktuell, relevant og pålitelig kunnskap for beslutningstakere på sentralt og lokalt plan

Hvorfor nasjonale personskaadedata

- Det har manglet et landsdekkende, sammenlignbar registrering for overvåkning og forebygging
- Det har ikke vært mulig å gi et samlet skadebilde basert på eksisterende registre
- NPR data har til nå hatt informasjon om antall episoder, men ikke antall *pasienter*
- NPR har til nå sagt noe om skaden (beinbrudd, brannsårl) men ikke noe om *årsakene* til skaden
- **Kunnskap om årsaksforhold er en forutsetning for å kunne forebygge**

Hvorfor nasjonale personskaadedata 2

- Overvåking av skadebildet – samlet skade- og ulykkesstatistikk
- Grunnlag for å sette i verk forebyggende tiltak lokalt og nasjonalt, prioritering av tiltak
- Vekke lokalt engasjement ved å synliggjøre omfang og alvorlighetsgrad av personskader
- Evaluere effekten av spesifikke skadeforebyggende tiltak

Prosjekt Nasjonalt personskaderegister

- HOD besluttet at det skal opprettes et nasjonalt register over personskader som en del av NPR
- Stortingets godkjenning av NPR som et personidentifiserbart register under Helseregisterloven en forutsetning for utvidede personskadedata som en del av NPR

Prosjekt Nasjonalt personskaderegister 2

- SHdir initierte prosjektet høsten 2003
- Utarbeidelse av et felles minimum datasett (FMDS)
  - Deltakelse fra bl.a. Skadeforebyggende forum og Trygge lokalsamfunnkommuner
- Begrenset datasett, men skal gi grunnlag for overvåkning og forebygging
- Pilotering i Arendal, Harstad og Trondheim

Variabler i FMDS 1

- **Kjønn og fødselsår**
- **Skadetidspunkt**
- **Skadestedskommune – *kommunenummer***
- **Kontaktårsak**
  - Angir om skaden skyldes, ulykke, egenskade, vold mv.

Variabler i FMDS 2

- **Aktivitet ved skadetidspunkt**
  - Angir type aktivitet, som inntektsgivende arbeid, utdanning, idrett mv.
- **Skadested**
  - Angir om skade skjedde på vei, i bolig, på lekeplass mv.

Variabler i FMDS 3

- **Skademekanisme**
  - Angir om skaden skyldes fall, kutt, kvelning, forbrenning mv.
- **Alvorlighetsgrad**
  - Førsteintrykk av hvor alvorlig pasienten er skadet (liten, moderat eller alvorlig skade)

Variabler i FMDS 4

- **Veitrafikkulykke**
  - Om kjøretøy i bevegelse er involvert
  - **Framkomstmiddel** involvert
  - **Kartkoordinater**
- **Arbeidsgivers bransje**
  - Dersom aktivitet er inntektsgivende arbeid eller på vei til fra arbeid
- **Produktulykke**
  - Om bestemte produktgrupper var involvert i ulykken, eks. leketøy, stiger, verktøy/maskiner

- Del 3, Personskadedata i NPR – Status, utfordringer og muligheter

Status juridisk grunnlag

- Norsk pasientregisterforskriften trådte i kraft 15. april 2009
- Å ”bidra til kunnskap som grunnlag for forebygging av skader og ulykker” et eget formål i forskriften
- Det er nå lovpålagt å registrere opplysninger om skader- og ulykker (FMDS), og rapportere disse til NPR
  - Alle landets somatiske sykehus og enkelte legevakter (pålegg 25. sep)

Status registrering og rapportering

- Det har tatt tid å få på plass nødvendige systemer for registrering og rapportering – bestilling/utvikling/prioritering
- Flere HF i oppstartsfasen – opplæring vil gis fortløpende
- Tilbakemeldinger fra RHF: Midt og store deler av Sør-Øst og Vest rapporterer for 1. tertial 2010 (jan-apr)
- Håp om fullskala rapportering for 2. tertial 2010 (mai-aug), med enkelte unntak

Betydningen av gode skadedata i NPR

- Grunnlag for overvåkning og forebygging av ulykker på nasjonalt og lokalt nivå
- ”Grunnlag for å prioritere og iverksette konkrete tiltak overfor definerte problemstillinger eller målgrupper”
- Evaluering av tiltak – fører lokale tiltak til reduksjon i forekomst av ulykker?
- Et sentralt element i ny strategi for forebygging av ulykker

Eksempel 1

- Landsdekkende statistikk over fallulykker blant eldre (FMDS)
  - Skademekanisme: fall
  - Kjønn og alder?
  - Når på døgnet skjer ulykkene?
  - Skjer ulykkene på vei, boligområde, institusjon?
  - Hvor alvorlige er fallulykkene?
  - Hvilke kommuner har flest tilfeller?
- Lokale tiltak, grunnlag for dybdestudier?

Eksempel 2

- Bruk av NPR-data i indikatorsett for overvåkning av arbeidsulykker og yrkessykdommer (STAMI)
- Reduksjon av mørketall for yrkesskader i NAV-rapporteringen (Atil)
- Internasjonal rapportering på arbeidsulykker (SSB)

Muligheter rundt personskadedata i et personidentifiserbart NPR

- Personskadedata (årsak) kan sees i sammenheng med behandlingsdata (konsekvens)
- Hvilke typer ulykker gir hvilke
  - Diagnoser
  - Prosedyrer
  - Liggetider
- Sammenheng med pasientforløp i andre sektorer (PHV/TSB)

Eksempel 3

- Liggetider ved fallskader blant eldre
- Betydning av forutgående tilstander/sykdomshistorikk for sannsynlighet /alvorlighet for fallskader?
- Er det bestemte bitilstander som opptrer i forbindelse med fallskader blant eldre?

Muligheter rundt personskadedata i et personidentifiserbart NPR 2

- Data fra NPR kan kobles med opplysninger i andre helseregistre og sosioøkonomiske opplysninger i SSB
- Sosial ulikhet ift. skader og ulykker
  - Forekommer personskader (fallskader) hyppigere blant personer (eldre) med lavere sosioøkonomisk status?
  - Har utdanning og yrkesnivå sammenheng bestemte typer ulykker og skader?
  - Kan man identifisere risikogrupper – målrettede tiltak

Publisering og tilgjengeliggjøring

- 3 hovedkanaler for formidling av data fra NPR
  - 1. Standardrapporter/Tertialrapporter
  - 2. Rapportgenerator
  - 3. Utlevering på bestilling

Bestilling av data fra NPR

- Data kan kun utleveres til et uttrykkelig angitt formål innenfor NPRs formål (eks. ulykkesforebygging, forskning)
- Data fra NPR kan utleveres i ulike former
  - Ulike kriterier knyttet til utlevering av statistikk vs. personidentifiserbare opplysninger
- Dere er målgruppen for data – bruk den når den blir tilgjengelig!
- www.npr.no

- Del 4: NPR-data vs. Lokale/supplerende skadedata

Ulike hjemmelsgrunnlag

- NPR-forskriften gir ikke hjemmel for behandling av opplysninger lokalt, utover det som er nødvendig for å oppfylle registrerings- og rapporteringsplikten til NPR
- Lokale skaderegistre krever eget hjemmelsgrunnlag
- Det er utarbeidet utvidede datasett for veitrafikkulykker, arbeidsulykker og produktulykker
  - Disse er IKKE en del av NPR og har IKKE hjemmel i forskriften – krever eget hjemmelsgrunnlag

Hva skal til for å kunne etablere lokale/supplerende skaderegistre?

- Etableringen av lokale/supplerende skaderegistre krever eget hjemmelsgrunnlag.
- Man må både ha hjemmel for informasjonsinnhenting av opplysningene og for opprettelse av et slikt register
  - Samtykke fra den registrerte
  - Konsesjon fra Datatilsynet
- se www.datatilsynet.no

Takk for oppmerksomheten

- hol@helsedir.no